

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 106/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej WEBBER LEGAL, s.r.o., Duchnovičovo námestie 1, Prešov, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 17Csp/22/2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 11. januára 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov a priznal jej primerané finančné zadost'účinenie 1 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom doručeným okresnému súdu 8. februára 2022 domáhala nariadenia neodkladného opatrenia, o ktorom bolo rozhodnuté uznesením č. k. 17Csp/22/2022-37 z 2. marca 2022, právoplatným 22. marca 2022 a vykonateľným 3. marca 2022 v časti I a II výroku, 5. apríla 2022 v časti III výroku a 22. marca 2022 v časti IV výroku, ktorým bolo rozhodnuté o nároku na náhradu trov konania.

3. V podaní doručenom súdu 29. apríla 2022 si sťažovateľka vyčíslila trovy konania v celkovej sume 363,92 eur s DPH, pričom o výške náhrady trov konania rozhodol okresný súd konajúci

vyšším súdnym úradníkom už 27. apríla 2022, a to uznesením č. k. 17Csp/22/2022-43 tak, že žalovaný je povinný nahradiť sťažovateľke sumu 259,12 eur. Vzhľadom na to sa sťažovateľka proti predmetnému uzneseniu bránila podaním sťažnosti z 2. júna 2022, doručenej súdu 10. júna 2022, o ktorej ku dňu podania ústavnej sťažnosti nebolo rozhodnuté.

4. Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že 24. januára 2024 bola sťažnosť sťažovateľky zamietnutá, predmetné uznesenie bolo stranám sporu odoslané 25. januára 2024 a právoplatnosť na ňom zatiaľ nebola vyznačená.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Proti postupu súdu v napadnutom konaní sťažovateľka podala túto ústavnú sťažnosť a poukazuje v nej na to, že k porušeniu označených práv došlo v dôsledku zjavnej nečinnosti súdu trvajúcej už 21 mesiacov od právoplatnosti uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia a priznania nároku na náhradu trov konania, resp. 19 mesiacov od podania sťažnosti proti uzneseniu o výške náhrady trov. Poukazuje na to, že posledným úkonom zaevidovaným v elektronickom súdnom spise je uznesenie súdu z 22. februára 2023, ktorým bolo rozhodnuté o inej sťažnosti sťažovateľky podanej proti inému uzneseniu (č. k. 17Csp/22/2022-45 z 2. mája 2022, ktorým bol vyrubený súdny poplatok za návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, pozn.). Zdôrazňuje, že ide o mimoriadne jednoduchú právnu vec spočívajúcu v rozhodovaní o výške trov konania, ktorú súdy prejednávajú bežne, pričom na jej strane neexistuje jediná okolnosť, ktorou by svojím správaním prispela k prieťahom v napadnutom konaní.

6. Ďalej sťažovateľka uvádza, že keďže má postavenie spotrebiteľa, porušuje nekonanie súdu aj jej práva podľa čl. 38 Charty základných práv Európskej únie, pričom ale túto námietku nepremieta do petitu ústavnej sťažnosti. Naopak, pokiaľ ide o v petite ústavnej sťažnosti uvedené porušenie základného práva podľa čl. 36 ods. 1 listiny, toto tvrdenie nijako neodôvodňuje.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou podanej ústavnej sťažnosti je sťažovateľkou tvrdené porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote, ako aj základného práva na súdnu ochranu postupom okresného súdu v konaní o výške náhrady trov konania.

8. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 22/2016) spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

11. Z hľadiska právnej a faktickej zložitosti veci možno konštatovať, že konanie vedené pred okresným súdom pod sp. zn. 17Csp/22/2022 bolo v čase podania ústavnej sťažnosti sťažovateľky v merite veci právoplatne skončené, a to 22. marca 2022 (právoplatnosťou uznesenia okresného súdu o nariadení neodkladného opatrenia). Z uvedeného je zrejmé, že právna istota sťažovateľky týkajúca sa nároku na náhradu trov konania bola nastolená 22. marca 2022, teda ešte pred tým, ako podala ústavnú sťažnosť. Konanie v tom čase prebiehalo už len vo fáze týkajúcej sa rozhodovania o vyčíslení trov konania. Keďže všeobecný súd rozhoduje o vyčíslení trov konania podľa vopred ustanovených zásad a podľa úkonov, ktoré boli v konaní vykonané účastníkmi (resp. stranami sporu) a ich právnymi zástupcami, ústavný súd uvedené rozhodovanie nepovažuje za právne zložité. Skutkovo musí v každom prípade vychádzať len z obsahu spisu. Na základe uvedeného rozhodovanie o vyčíslení trov konania zásadne nemožno považovať za postup všeobecného súdu, ktorý by vykazoval osobitnú náročnosť.

12. Pokiaľ ide o povahu veci a jej význam pre sťažovateľku, rozhodovanie o trovách nespadá k typom konania, v ktorých súd musí konať obzvlášť starostlivo a promptne (ako to je napríklad v prípade pracovnoprávných sporov alebo v konaniach vo veci starostlivosti súdu o maloletých).

13. Rovnako sa ústavnému súdu nejaví, že by k vzniku zbytočných prietáhov v konaní prispelo správanie sťažovateľky.

14. Pokiaľ ide o samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní, ústavný súd v časovej chronológii od podania sťažnosti proti uzneseniu o výške náhrady trov konania (jún 2022) do podania ústavnej sťažnosti (január 2024) identifikoval časový úsek v trvaní rok a sedem mesiacov (s prerušením vo februári 2023, keď súd rozhodoval o inej sťažnosti sťažovateľky), v ktorom sa nečinnosťou súdu vyskytol istý prietah. V súvislosti s tým však pozornosti ústavného súdu neuniklo, že sťažovateľka za celé toto obdobie svoju vec nijako neurgovala ani nepodala sťažnosť podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Ústavný súd podanie sťažnosti predsedovi súdu na prietahy podľa zákona o súdoch nepovažuje za podmienku podania ústavnej sťažnosti, a teda jej nepodanie nemôže zakladať dôvod odmietnutia ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, na druhej strane využitie tohto právneho prostriedku môže nepochybne v určitých situáciách viesť k náprave namietaného stavu (m. m. IV. ÚS 143/2022).

15. Ústavný súd v aktuálne prerokúvanom prípade ďalej považoval za potrebné prihliadnuť aj na tú skutočnosť, že bezprostredne po podaní ústavnej sťažnosti súd vo veci rozhodol a sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu o výške náhrady trov konania zamietol.

16. Keďže spomínaná sťažnosť bola zamietnutá a vo veci dôjde doručením predmetného uznesenia k nastoleniu právnej istoty sťažovateľky, aj čo sa týka výšky trov konania, ústavný súd nemohol danú situáciu aj s ohľadom na celkové trvanie napadnutého konania (dva roky) posúdiť ako ústavne neudržateľnú.

17. Ústavný súd zdôrazňuje, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). Pojem zbytočné priet'ahy obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, II. ÚS 600/2017, III. ÚS 638/2017). Ústavný súd už tiež vyslovil, že zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných priet'ahoch (napr. IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05).

18. Po preskúmaní postupu okresného súdu ústavný súd konštatuje, že v jeho dôsledku vznikol určitý priet'ah v konaní, avšak tento priet'ah v okolnostiach danej veci nedosahuje takú ústavnoprávne relevantnú intenzitu, ktorá by ústavnému súdu umožňovala po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie dospieť k záveru o porušení označených práv sťažovateľky.

19. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd uzatvára, že nezistil dôvody, ktoré by zakladali možnosť vyslovenia porušenia sťažovateľkou namietaného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, a preto pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

20. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 listiny, je potrebné uviesť, že v podanej ústavnej sťažnosti úplne absentuje relevantná ústavnoprávna argumentácia, ktorá by odôvodňovala sťažovateľkou tvrdené porušenie označeného práva.

21. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej absencia zmysluplného, ústavnoprávne relevantného odôvodnenia ako východiskového rámca ústavnej sťažnosti spôsobuje nedostatok zákonom ustanovenej náležitosti podľa § 43 ods. 1 v spojení s § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde a je dôvodom na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku náležitostí ustanovených zákonom (IV. ÚS 124/08,

III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, I. ÚS 225/2016, III. ÚS 313/2016, I. ÚS 291/2017, III. ÚS 570/2017, IV. ÚS 91/2018, IV. ÚS 343/2020, IV. ÚS 572/2020).

22. Vzhľadom na to, že sťažovateľka nijako neodôvodňuje porušenie označeného práva a neuvádza žiadne právne argumenty, aby jej ústavná sťažnosť spĺňala náležitosti kvalifikovanej ústavnej sťažnosti, ktorá by zodpovedala zákonným požiadavkám, je potrebné na tomto základe ústavnú sťažnosť v časti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 36 ods. 1 listiny, odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

23. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že k podanej ústavnej sťažnosti nebolo pripojené plnomocenstvo na zastupovanie sťažovateľky advokátom, tak ako to vyžaduje § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Berúc do úvahy, že ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok pri jej predbežnom prerokovaní, ústavný súd už sťažovateľku nevyzýval na odstránenie tohto nedostatku podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde, keďže by to nič nezmenilo na jeho rozhodnutí, že ústavnú sťažnosť treba odmietnuť. Vzhľadom na to stratilo opodstatnenie aj rozhodovanie o ďalších návrhoch v uvedenej veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. februára 2024

Libor Duľa
predseda senátu